

ANY III.

Barcelona 16 de Juliol de 1893.

NÚM. 29.

PERA FER LAS PAUS

No hagueram parlat del incident parlamentari promogut fá pochs dias pe 'ls diputats per Tarragona, Canyellas y Comte de Rius, per que, anch que l'incident passá dintre del Parlament espanyol, está aquest tan lluny de la opinió pública, que considerám inútil ó poch menys l'ocupárnosen; per altra banda los dos esmentats senyors están tan allunyats, per mes que sían catalans, de la opinió pública catalana, que mes aviat son forasters que de casa. No obstant y axó creyém oportú retrauren alguna cosa, no per lo que 's digueren d'injuriós los dos representants del pays, no per lo satisfets que hajan pogut quedar després d'arreglada la qüestió ab una amigable composta, no per l'escándol que han ofert á la nació, abans de fer las paus y després de fetas; sinó per lo que en aquest incident es essencial, constitueix lo fons d'ell.

Es essencial la revelació que feren abdós senyors de que á la provincia de Tarragona hi domina lo caciquisme mes descarat; constitueix lo fons del incident una terrible

acusació llançada davant del Parlament y del Pays contra un diputat, acusació que no ha estat recullida per ningú ni pera desvirtuarla ni pera castigarla, ni pera esbrinar lo que puga tenir de certa.

Nosaltres prescindím del móvil que impulsá al Sr. Canyellas á dir tot lo que li vingué á la boca contra 'l seu rival d' avuy, y cómplice de sempre; no volém nosaltres recullir, per qué ho considerám insignificancias, las paraulas groxudas que motivaren una sessió secreta del Congrés, la preparació de *un lance de honor*,—que té totas las apariencias d' un títol de comedia—y las paus consegüents ab encaxadas, satisfaccions, y altrás gallindaynas: tot axó pot constituir l' honor d' un representant de la nació á Madrid, però al pays lo té ben bé sense cuydado.

Lo que al pays interessa es, precisament, lo que ha passat desapercebut als diputats de un á un, al Congrés en pes, á l' Administració, als tribunals de justicia, en una paraula á tota la Espanya oficial. Segons lo Sr. Canyellas, lo Comte de Rius y sos amichs polítichs son una veritable filoxera que ha caygut sobre la provincia de Tarragona, molt més terrible que la calificada de *vastatrix* que mata las

vinyas; y la prova del Sr. Canyellas: lo Comte de Rius y gran part de sos amichs son defraudadors de la Hisenda, pagan molt menys de lo que haurían de pagar, ó no pagan res del tot, fent servir la política pera equilibrar millor sos gastos ab sos ingressos.

Aquesta es, *mutatis mutandis*, la essencia de l'acusació del Sr. Canyellas, y ella, ensemps, la essencia del incident parlamentari que ha mogut tanta brega á Madrid.

Ara bé: dintre 'l Congrés los diputats, tornant per la honra del Parlament ofesa, suspensen los debats pendants, se constituexen en sessió secreta y malgastan la tarde pera netejar aquella taca que enlletgia la immaculada candidesa del Congrés espanyol; á fora del Congrés se reunexen los padrins, no pera confirmar, com era degut, als dos diputats, sinó pera netejar l'honor, també sens mácula, de un y altre representant del pays, entelat per las paraulas de carreter.

Y tot ha acabat bé: la satisfacció 's pinta en la cara de tots los dignes companys del Comte de Rius y d'En Canyellas; lo Congrés té la matexa honra que tenia abans d'ésser ofés. Per sa part los dos contrincants se mostran satisfets: se cambiaren satisfaccions y tot quedá terminat; abdós tenen la honra tan sencera com abans de provocar-se.

Peró y 'l pays? Pobre! Ningú se 'n cuyda. S'han fet las paus entre 'ls dos diputats y 'l Parlament; s'han fet las paus entre un y altre diputat, y pera la política madrilenya ja no manca res mes. No obstant: queda en peu una acusació llançada contra 'l caciquisme en general, per mes que anés dirigida especialment al Comte de Rius, y mentres aquesta acusació quede en peu, no podrán ferse las paus entre 'ls dos diputats per Tarragona y 'l pays; entre 'l Parlament y la Nació.

Es menester que se sápigam lo móvil veritable del caciquisme á Espanya; cal conéixer y treure á la llum pública quin incentiu uneix á varias personas sots una quefatura y quin llaç d'unió s'estableix entre 'l quefe y 'ls subordinats; es precis que 's diga ben clar lo

negoci, si negoci hi ha en formar colla y posarse al costat d'un ilustre quefe.

Mes no, no cal que 's diga: l'acusació del Sr. Canyellas no fou sinó una figura retórica, un pleonasme. Cap empenyo tindrán, ben segur, ni 'l Parlament ni 'ls dos diputats per Tarragona, en fer las paus ab lo payé; y aquest per sa banda no té cap empenyo tampoch en fer las paus ab uns y altres: aquí tothom se va conexent. Si la cosa hagués passat entre particulars, la acusació hauria estat recullida per qui de dret li pertocava, y al cap davall del procés s'hauria castigat, segons lo cas, al defraudador ó al calumniador; y axó devia succehir en lo cas present, si es que volían fer las paus ab lo pays, los diputats y 'l Congrés.

No ho han fet? Donchs es que 'ls hi té compte continuar en lo divorci de sempre.

SEBASTIÀ FARNÉS.

LA FESTA NACIONAL

(Continuació.)

Dejorn la foule circulá. De senyoriu, com si una epidemia n'hagués passat, no se 'n veyá. Per remey potser se trobaria una senyora y més á casa que al carrer. Allans á las deu passá pe 'ls *boulevards* una colla de cinch á sis centas personas, algunas uniformadas, ab un parell de músicas y varis penons, portant en braços, bayarts y cotxes, segons lo seu pes ó mida, una série de coronas destinadas á decorar la estàtua de Strassbourg sentada en la plaça de la Concordia.

A jutjar per lo bulto, que era, á proporció, lo que fa un enterro ordinari passant per nostra Rambla, lo *chauvinisme* francès está de baxa. Sos pochs representants s'esbravan sempre que poden ab arengas y discursos de tons calents y conceptes exagerats: lo poble escolta, aplaudeix y de moment, fins s'entusiasma però tot axó durá molt menos encara que las flors y cintas de las coronas, que al cap de vuyt dias restan secas y descoloridas á mercé del temps.

Aquesta devoció á la estàtua de Strassbourg es un sentiment patri que honra al poble que 'l sosté, alimenta y engrandeix: però axó de que per un tres y no res se desfogui publicament, li treu poder y significació. Quan se forçan las no-

tas surten generalment desafinades. No vulgan los francesos que se 'ls repetesca aquell *nata ad vanos tumultus gens* ab que 'ls pintá Tito Livi. La estàtua de Strassbourg, en lo seu simbolisme y dintre de la màquina social representa quelcom més que una vàlvula d'expansió.

Acabat, lo moviment de las tropas que 's dirigián al *Long Champs* pera ésser revistadas per lo President de la República, ocupá la gent fins á mitj dia. Llavoras vinga esmorzar ab quatre esgarrapadas y cap allí corrents á pendre lloch y una soleyada de *padre y muy señor mío*. Aquesta nos feu por y 'ns decidí á esperar tranquils á l'Hotel que toquessen las quatre pera anar á la avinguda del Arch de la Estrella y assistir al *revue*.

La parada, segons deyan los diaris no sería gran cosa. Las tropas aquarteladas als vols de París no hi assistian. L'estat sanitari ho motivava. Sembla que l'aygua bruta, pudenta y corrompuda del Sena, las fruytas y la calor eran causa de alguns cassos de... cólera? Axis es que la célebre càrrega de cavalleria y altres maniobras se suprimían. Férem bé donchs en sent l'hora de pendre un *fiacre* y dirigirnos cap al *bois* ab la idea de esperar lo retorn de la gent *granada* que havia ocupat las tribunas del *Long Champs* y presenciar lo desfile.

Si 'ns descuydém fem tart. Axis que embocarem l'avinguda dels Camps Elíseus, trobarem tal invasió de gent que portava nostra matexa intenció, que la bestia que 'ns arrossegava se posá al pas y ab treball nos enfilarem dintre dels cinch rengles de cotxes que, com jochs de catúfols, pujant per la dreta y baxant per la esquerra, seguían voltant regularment fins al Arch de la Estrella. Los passeigs laterals anavan de gom á gom y las mils cadiras que hi havia, qui sab de quina hora estaban ocupadas. Collas de jovent fent brometa entremitj de las empentas; grupos de coneguts ó amichs fent tertulia, familias celebrant ab un brenar extraordinari la Festa Nacional y venedors de begudas, pastas, bunyols y carmel-los eran las notas que mes destacavan.

La precaució de regar *opiparament* aquellas avingudas no havia servit de res. Un sol cremant y aquell gran trànsit s'ho havían begut tot, fent que en l'atmosfera hi flotés un polsím que assecava la gola y emboyrava la vista.

Per aquesta causa, pot ser, no 'ns adonarem de moment de la mes grossa polsaguera que axecavan los batidors de la guardia republicana, baxant al trot llarch, fins que la tingerem als nassos. Enlluhernats pel brill de sos cascos y co-

rassas nos fregarem los ulls aclucantlos una mica y desseguit lo moviment del públich y alguns crits enragullats de ¡visca! y picaments de mans fondos, nos avisaren que anava á passar lo President de la República.

Los que gastavam cotxe nos posarem drets; los que tenían cadira s'hi enfilaren y en consecuencia vingueren las protestas, xiulets y esforços dels del darrera, als qui tan inesperada muralla los pribava completament de veure res. Aquella empena y estrenyó, tan sobtadas com sostingudas, feren anar de tomballons á molta gent; y 'ls crits, los cops y las disputas armaren tal confusió, que bona pila 's quedaren á la lluna de Valencia.

Llavoras vaig recordar l'anécdota que 's conta d'un pobre mestre d'estudi del Mitj-dia, que, després d'un grapat d'anys d'estalvis, lográ umplir la guardiola, á fi de satisfer la única ilusió de tota la vida: anar á París y conéixer l'Emperador, véure Napoleó I.

Trencá la guardiola, se comprá un barret de copa y vestit de trinca, cap á París falta gent. Hi arribá la vigilia de la gran parada, casi no aclucá l'ull. L'ansia l'portá dejornet al Camp de Mart al objecte de triar bon lloch. «Las tropas formarán axis.... ell passarà per allí... girará per allá.... donchs aquí 'm planto que 'l veuré venir d'un trocet lluny.» L'home menjá un bocí que se n'havia endut, preveyent lo planton, y espera que t'espera, content, felis y assedegat. Mes tart començá á venir gent y mes gent.

Aprop seu se n'hi aturava molta «eh! si hauré triat bé? però encara estich ample.» Y'n vingué mes y mes, una verdadera invasió que l'aná apretant y extrenyent. «Paciencia, tenen lo mateix dret que jó.» Però encara 'n vingué mes y empenteta pel devant y colcejada de costat, se trobá á tercera fila sense adonarsen. «En fi, resignemnos, que darrera ni tinch una pila que ho veurán pitjor». S'acosta l'moment; tothom se belluga, remou y apreta y estira lo que pot: y 'l pobre mestre se troba tan premsat, ab las mans á la butxaca que ni las pot treure. Lo desfile comença, la cridoria ab que 's saluda lo pas del Emperador avança depressa, ja 's sentan potejar los primers cavalls y unas veus de ¡aquest barret! ¡aquest barret fa nosa! ¡fora 'l barret! li fiblan las aurellas. L'home, inutilment, intenta tréuresel: al temps de dir Jesús una manotada li esclafa sobre, ficantli fins al coll. Sent crits que l'axordan, una balansada que 'l treu de puesto y pert l'esma. Quan refet del sust se troba ab mes axamplas y pot arrencarse lo tarot del cap, mira y no veu mes que la escolta Imperial entremitj d'un núvol de pols. «Qui corre

ab aquest formiguer. Malhaja!... Tanta il·lusió, tants sacrificis y tanta previsió!...» L' Emperador qui sab ahont era. També alguns vehins nostres passaren un disgust per l' estil.

Altrament, després dels batidors arribá desseguida un *landó* á la Daumont en lo que hi anavan repanxigats un senyor de cara seria, barba negra carrada, nas un poch caygut, ab barret de copa, tot vestit de negre, y un general d' uniforme y á tota gala. L' un era Mr Sadi Carnot, l' altre lo quefe del seu quarto militar. Al seu pas lo poble 's descobrí (manifestació que vaig trobar poch democrática) y 'l primer corresponia saludant, inclinantse endevant, tot d' una pessa, á tall de home *de bois*. Al darrera venían altres còtxes ab Mme. Carnot, alguns ministres y comissions del Senat, del Parlament y del Ajuntament de París; y acabat un esquadró de guàrdia republicana y un altre de dragons.

Aquesta retaguardia engrescava més que 'l demés corteig. Lo que no havia passat de curiositat se convertia llavors en entusiasme. Aquelles masses atapahidas de caballeria baxant á brida estesa, imposavan y 's feyan aplaudir; y estém segurs que la multitut hauria vist ab indiferencia girar lo cotxe presidencial cap á la avinguda del Eliseu pera retirar-se, y s' hauria mantingut ferma en son lloch, si li haguessen promés que 's reproduiria aquella especie de càrrega pacífica tan excitadora de las sevas fibras patrióticas.

Lo poble vol aparato, y necessita que las cosas li entren pe 'ls ulls. Per axó Mr. Carnot que ha tingut lo talent de passejarse per tot França reyejant, bon xich mes de lo que pertoca á un President de República, s' ha fet bastant popular. La figura d' un quefe de nació adquireix formas y proporcions enigmáticas y superiors davant del pays, y lo *quid* está en mantenir y fomentar aquesta il·lusió; sinó la decoració s' enfonsa y la força, lo prestigi y l' autoritat se 'n van á terra. Sempre 'm recordarà la carta que un pobre quinto dirigia á sa mare l' endemà de la Festa Nacional. Després de descriureli deya: «anit vaig rebre unas quantas dexuplinas y m' arrestaren, conto per tres días, y ¿sab perquè? Perquè á la Revista lo quefe 'ns havia dit que al passar davant del Sr. President de la República devíam girar lo cap vers éll y dirigirli la mirada y jo no ho he fet. Jo esperava que alguna cosa m' enlluernaria, però amigo m' ha passat per alt... si vestia eom un senyor qualsevol. M' ha caygut l' ànima als peus: Jo que 'm pensava qui sab? Vaja mare, aquí, esteu molt més bé, si fins en Quico nostre guarda Bosch porta uniforme. No obstant, un company de presó m' ha assegurat que aquell senyor era axís, una especie de rey cons-

titucional disfressat de republicà y que pel gust del poble ja aniria ab brodats y plomas, faxas y condecoracions pera tot gasto, sinó que 'ls que li fan ballar l' aygua als ulls diuen que la casaca, lo barret de copa y demés prendas del joch, fan mes democrata.»

JOAQUIM CABOT Y ROVIRA.

(Seguirá.)

SERMÓ

PREDICAT Á SANTA MARIA DE RIPOLL LO DIA 2 DEL CORRENT,
PER L' EXCM. É ILM. SR. BISBE DE LA SEU D' URGELL, DOCTOR
CASSANYAS.

*Ponam Tabernaculum meum in
medio vestri... Etero Deus vester,
vosque eritis populus meus.*

(LEVIT. XXVI, 11 et 12.)

Posaré lo meu Tabernacle en
mitj de vosaltres... Y seré lo vos-
tre Deu, y vosaltres seréu lo po-
ble meu.

EXCMS. Y RVMS. SENYORS. ESTIMATS GERMANS:

Pocas vegadas m' he trobat tan irresolut, com en la ocasió present, per la elecció del tema que dech desenrotllar des de la càtedra sagrada. Assistim á la gran festa de la consagració de la nova Iglesia del celebrísim Monastir de Ripoll; y es impossible que en aquell que coneix un poch la historia de Catalunya tan íntimament enllaçada ab lo Monastir de Ripoll, no se li occorrin mil assumptos per tractar en aqueix moment solemne, sens saber casi atinar á quin d' ells deu donar la preferencia.

Per una part se 'm presentan las cerimonias de la consagració de la Basilica y voldria explicarvos las suas grans significacions, fentvos veure la hermosa manera ab que 'ls Sants Pares y Doctors de la Iglesia las exposan una á una, posant de relleu la grandiositat de aquexa part de la liturgia sagrada, que ab tanta precisió y sublimitat simbolisa 'ls místichs desposoris de Crist ab sa Iglesia, com y també la consagració espiritual de nosaltres, que som los temples vius del mateix Deu. *Templum Dei estis vos.*

Per altra part, tractantse de la reedificació de la deu voltas secular Basilica del monastir de Ripoll, ¿cóm es possible dexar de recordar los fets gloriosos que interessan á tot bon catalá, per lo ferm enllac que existeix entre Ripoll y 'l naxement de la Nacionalitat Catalana? ¿Cóm dexar passar per alt las tradicions de la nostra estimada Catalunya, nascudas aquí y desenrotlladas al calor sobrenatural de la fé y amor de Deu, que venían á buscar y trobavan en lo cor maternal de la Verge de Ripoll los nostres gloriosos Prínceps, los jamay prou ponderats Comtes d' Ausona, Barcelona y Urgell?

Tampoch es regular fer cas omís de la magnificen-

cia de la nova Basílica Ripollesa, que, si no pot competir ab la del immortal Abat Bisbe Oliva per lo seu frontal d'or, esmeraldes, carboncles y rubís, si no pot ostentar com aquell las més preuadas joyas y anells nuvials de las Princesas Riquilda y Guisla, verdaderas émulas de la dadivosa esposa de Wifredo, la Comtesa Vinidilda; ab tot, en res desmereix d'aquella actual Basílica per la sua grandiositat y bellesa arquitectónica, verdader trasllat d'un dels més preciosos monuments romànichs d'aquells antichs temps.

Mes, ¿qué dich que no desmereix? La Basílica d'ara aventatja á la de l'any 1032, puix las perlas y carboncles y 'ls anells nuvials de las Princesas no poden compararse ab aqueix riquíssim tresor, ab aqueix preciosíssim mosaych, de que n'hi ha fet regalo un dels més grans Pontífices que s'han assegut en la Catedral de Sant Pere, la Santetat del Papa Lleó XIII.

No li falta á la solemnitat de la dedicació de la nostra actual Basílica l'explendor ab que celebrá lo Bisbe Oliva la dedicació de la primera: que si foren grans aquellas festas religiosas per la assistencia de molts Bisbes y grans Senyors, també assistexen en la solemnitat del dia d'avuy molts Bisbes catalans presidits per lo nostre digníssim Metropolitá; també hi concurren una gran part de las autoritats del Principat y una lluhida representació de la noblesa, de la propietat, de las ciencias, de las lletras, de las arts, del comerç, de la industria, en una paraula, de todas las classes socials.

Y ¿cóm dexar de parlar del gran desprendiment, de la assombrosa activitat, de la inteligencia y tacte exquisit del Prelat insigne que ab tan curt espay de temps ha realisat una obra tan agegantada y costosa, per la qual en vá havía sospirat Catalunya per espay de mitj segle? Y no us figuréu que fos impropí de la religiositat d'aquest acte solemne un panegírich d'aquesta classe. Jo tinch á la vista la historia de la Dedicació de las gran Basílicas del temps del Emperador Constantí, y veig que, entre las varias oracions que 's pronunciavan per part dels Bisbes assistents, sempre n'hi havía alguna en la qual se feya honrosa memoria y entusiastas elogis dels fundadors ó sia de las personas á qui 's devía sa construcció.

No sería, donchs, fora de lloch que jo texís també aquí, si fos capaç de ferho, una gloriosa corona al Prelat providencial que ha sigut com la encarnació viva del amor de Deu y de la Patria, de la tradició y del art; mes temo, estimat amich y germá en l'Episcopat, que ofendria vostra humilitat, y 'm sembla que la vostra modestia 'm demana que esculli un altre tema. Ho faré així; mes no puch menos de demanar que 'l vostre nom figure esculpit en aquest temple ab caràcters que no esborre l'acció dels segles, porque figure per sempre entre 'ls noms il·lustres de la nostra estimada Catalunya.

No sé, però 'm sembla que no puch passar per menos, me sembla que m'ho reclaman com tribut de

justicia aquells hòmens grans que, després d'haver posat molt alt lo nom de Catalunya ab sas proesas y hassanyas, esculliren per son repós lo Monastir de Ripoll; m'ho reclaman, si, los Wifredos y Rodulfos, los Armengols y Sunyers, los Tallaferrós y Guillems, los Borrells y Berenguers, que se m'afigura com si sortissen avuy de sas tombas per saludar y donar la enhorabona al Sr. Bisbe de Vich. Però, basta; que co-nech que us mortifico.

Crech, estimats germans en Cristo, que després de las lleugeras indicacions que precedexen, hauréu comprés ab quanta rahó he dit en un principi que 'm trobava perplexo en la elecció de la materia que devía tractar. Si, com succehia en las dedidacions de las grans Basílicas en temps del emperador Constantí, duressen molts dias las festas y poguessen predicar tots los Bisbes assistents, entre tots potser que ho diriam tot. Mes ara reculliré lo que 'm semblará principal de la historia del Monastir de Ripoll en lo que té relació ab las tradicions catalanas, lo mateix que de l'alta significació de la Consagració d'aquexa Iglesia per ferne las aplicacions corresponents, manifestant-vos que, al pas que ab la reedificació d'aquesta Basílica paga Catalunya á la Iglesia un deute que ab ella tenia contret, tindrà al mateix temps Catalunya simbolisadas en aquest temple las altas ensenyanças que deu posar en práctica si vol tornar á la sua antiga grandesa....

AVE MARIA

Ponam Tabernaculum....

Qualsevol que s'haja enterat, encara que no sia sinó molt lleugerament, de la historia dels antichs monastirs dels fills de Sant Benet, sab perfectament que compliren una missió importantíssima en lo mon; havent sigut en los primers segles com lo braç dret de la Iglesia docent en la gran obra de la civilisació cristiana.

Ja en lo segle sisé apareixen aquexos hòmens providencials, fugint del bullici del mon y situantse en comarcas apartadas, solitaries y casi sempre incultas, per convertirlas ab la sua perseverant activitat en hermosas granjas agrícolas passant la vida entre la oració y la salmodia, l'estudi de las ciencias y 'l desenrotlló de la agricultura; mentres que, zelosos del bé espiritual y temporal del pròxim, nos los presenta la historia, ja fomentant lo treball entre las familias que s'agrupavan al seu contorn, ja influhint també ab sa paraula y ab son exemple á la sua santificació; ab lo qual li proporcionavan en abundancia 'l pàbul de la vida de l'ànima y del cos. ¿Quí havía de dir que l'establiment d'aquellas modestas granjas agrícolas, auxiliars poderosos dels Bisbes catòlics, havía d'ésser l'origen de la nostra esplendorosa civilisació? Y així va ésser en efecte. Agradats los fills de Sant Benet d'aquestas frondosas valls del Ter y del Freser, fecundadas per aquexos dos rius y altres riquíssims

manantials, que brotaven de tots costats; vingueren per ditxa nostra á establir aquí un modestíssim monastir, al qual donaren lo nom de Rivis-pollens, ó Ripoll, com després s'ha anomenat, per la confluència dels dos rius ja referits.

Passarém per alt las peripecias y desastrosas revoltes que tingueren lloch per la invasió dels selvatges de la Germania y per la persecució dels sectaris de la Mitja Lluna; recordaré solsament que las invasions del moro en las platjas del nostre Mediterrá obligaren á molts catalans á buscar un refugi y ferse forts aquí en las rocas inexpugnables de la vall de Ribas; y, seguint los consells é inspiració dels monjos de Sant Benet, mentres trempavan los seus cors en la fornall del esperit cristiá y del amor de la Mare de Deu, adquirían també hàbits de guerra, emprenent arriscadas excursions contra 'ls enemics de la Patria y del Sant Nom de Deu, cubertas las suas carns ab pells d'ossos, y armats de xuxos y de dallas. D'aquesta manera s'anava formant la brava y jamay abatuda generació de la nostra raça catalana.

Arribá en la segona meytat del segle nou l' hora ditxosa en la que la Providencia de Deu volgué donarnos un Príncep Soberá de primera força, al qual concedí no solsament la conquesta del nostre territori ab lo valor de son braç, sinó, lo que val mes encara, la conquesta dels cors dels catalans per la sua fé y 'ls seus sentiments de pare. Tots sabéu que 'm referesch al Gran Wifredo, ó Jofre primer, com diuen alguns, Comte de Barcelona; qui va meréixer que Deu lo destínés á ésser fundador de la nostra nacionalitat catalana.

Mes gá qui degueren la gran gloria de haver lliurat la nostra terra dels nostres opressors, enemics de la fé y del nom de Crist? Tots los nostres compatrieis sabían perfectament que aquí, postrats davant del trono de la Mare de Deu del Monastir, venían á buscar inspiració y fortaleza; y més que tots, ho sabíau Vos, que, per rendir un públich y solemne tribut d'agrahiment á la Verge Santíssima, procurareu ferne magnífica ostentació piadosa en l'any 888, mediant la consagració esplendorosa y la dotació d'aquexa Basílica, qual milenari va cumplirse ara fa cinch anys, lo 20 d'Abril de 1888. Catalans de bona lley, no oblidéu may aquexa fetxa; no oblidéu aqueix fet d'incalculable transcendencia per nosaltres. La nostra Nacionalitat va náixer aquí al calor del cor maternal de la Mare de Deu de Ripoll!

Bé voldria ara jo entrar en explicació minuciosa d'aquella gran festa nacional religiosa feta per lo Bisbe d'Ausona Godmar; porque tot, fins los més petits detalls tenen alta significació y interés per nosaltres: mes, ja que axó m'és impossible, vos diré que hi assistí lo gran Wifredo ab sa esposa, familia y cortesans y que ab aquesta ocasió consagraren á Deu y á la Verge María tots los seus Estats, conquistats ab la sua espasa y la sua fé; fent donació al Monastir d'una

part dels comtats d'Ausona, Cerdanya y Urgell, la Marca ó fronteras, lo districte de Berga y 'l mateix Montserrat, de tanta significació en la nostra historia. Y es que volia Wifredo donar ab axó exemple als seus successors y fer conéixer á las generacions esdevenidores, que la nostra nacionalitat descansava en lo amor maternal de María; y veusaquí perquè no solsament li feu tan richs presents, sinó que consagrà son fill primogénit al seu perpétuo servey á nom de tots los seus Estats. Dexaume consignar aquí, si us plau, que 'l meu Bisbat d'Urgell, 26 anys més tart, se vegé honrat tenint per Bisbe á aqueix mateix Rodulfo, fill primogénit del primer Príncep Soberá de Catalunya, governantlo felisment per espay de trenta anys consecutius.

Començada ab tants bons auspicis la nostra nacionalitat catalana, excusat es dirvos que 'ls nostres antepassats de la etat mitjana miravan lo Monastir de Ripoll com la sua Casa payral, y que á ella acudían Prínceps y governats, ja per implorar la protecció de María Santíssima en las suas grans necessitats, ja per ferli accions de gracias per los beneficis rebuts de la sua lliberalíssima má.

Venen á últims del sigle x los grans trastorns ocasionats per las novas invasions dels agarens, capitanejats per lo formidable Almanzor, desastres que donan per resultat la destrucció de la capital de Catalunya, la noble ciutat de Barcelona: però no importa. Los nostres Comtes catalans acudirán á la sua clementíssima Patrona, la Mare de Deu de Ripoll, fentli grans prometenças, y la invicta Capitana nostra donará gloriosa victoria al gran Comte de Barcelona y Urgell, Borrell segon, qui, auxiliat per los hòmens de *Paratge* que reuneix en las immediacions de Manresa, reconquista la Ciutat y destroça 'ls fills de Mahoma, llegant luego en agraphiment á Ripoll preciosíssimas possessions dels seus Comtats. Si 'ls semblará als desamortisadors del sigle xix, que aquestas donacions expon-táneas dels nostres agraphits Soberans son una prova de la gran cobdicia dels monjos de Sant Benet, cobdicia que 'ls dona un títol llegendari als heretges dels nostres días per enriqueirse ells y despullar dels seus bens á la nostra Reyna y protectora....?

Hem arribat als segles onze y dotze, segles que podem dir d'or per lo Monastir de Ripoll, en los quals los Prínceps catalans fan las més esplendorosas manifestacions que may s'han vist de la seva pietat y amor á la que anomenan *La casa de Santa Maria del seu Monastir*. Es allavors que 'l gran Comte de Cerdanya, Oliva, se feu monjo benedictí, y elegit al poch temps Abat del Monastir y Bisbe de Vich concebeix lo triple projecte de la més gran y hermosa de las *Basílicas Románicas* d'Europa, del preciosíssim *claustre*, part del qual dedica á sepultura dels nostres Prínceps Soberans, y del riquíssim *arxiu*, que era un dels mes preciosos tresors de la nostra Patria.

Jo no he de venir avuy á fer descripcions que no

foran del cas, ni son de la meua competència. Solsament vos diré: si voléu saber lo que era la gran Basílica del Bisbe Oliva, miréu la *Portalada*; miréu aquell arch de triomf, lo més rich en bellesas artísticas y alegorias bíblicas que s' ha alçat al catolicisme, en lo qual, ab hermosas referencias del antich Testament, se llegeix en magnífichs relleus lo passat, lo present y 'l pervenir de la Iglesia de Jesucrist.

Tot Catalunya 's despobra per assistir á la sua consagració: jamay s' ha vist una festa tan grandiosa com la que 's presenciava en la confluencia del Ter y del Freser; allavors se confirmá ab la més esplendorosa de las manifestacions que 'l Monastir de Ripoll no sols havia sigut com diuen alguns lo *bressol de Catalunya*, sinó que en ell estava simbolisat lo desenrotllo sempre progressiu de las nostras glorias. Des de llavors no hi ha fet notable dels nostres Soberans que no vingui á celebrar-se á Ripoll: sas proesas militars com las del incomparable *Tallaferro* s' atribuhexen á la Mare de Deu del Monastir; los prínceps y princesas competexen ab una emulació cristiana, que enamora, per obsequiar á la sua Reyna ab riquíssims donatius. Testimonis entre altres Berenguer III lo Gran, que fa pochos días torna á reposar en la *sua casa*; testimoni, lo seu fill Berenguer lo Sant que, després de ricas donacions, fa una fundació porque *fins á la fi dels segles* estiga sempre il·luminada la Imatge de la Verge Maria. Digueume, estimats catalans del meu cor: ¿no es veritat que se sent una gran tristor y que 'l cor se parteix de pena, al pensar que foren alguns degenerats catalans los qui calaren foch y profanaren horriblement aqueix gran monument alçat á la gloria de Deu, símbol de las nostras passadas grandesas? Però basta... que no seria propi recordar una jornada de tant condol en día de tanta festa.

Bé podria ara seguir recordant la historia del Monastir, fentvos veure las suas tradicions gloriosas, després de la unió del Regne d' Aragó ab lo nostre Principat de Catalunya, però dech fer punt final á aqueixa part historial; puix ja comprench que un sermó, encara que 's tracte de la Basílica de Ripoll, no pot ésser tota una historia de las glorias catalanas.

Mentres los nostres Comtes y Reys, tan devots del Monastir, fomentavan ab los seus exemples la fé y pietat de la familia catalana, los monjos cooperavan eficazment al desenrotllament de la nostra civilisació cristiana per medi de la sua vida cenobítica. Ells nos donaren exemple d' una vida ben cristiana, continuament aplicada al treball, ells foren los guardadors de la ciencia y los fomentadors de las arts, de la industria y del comerç; ells los qui posaren lo sello de la cristiandat á tots los adelantos, lo qual fou caràcter distintiu de nostras tradicions catalanas, y l' element principal de la nostra felicitat. Y veusaquí com la força natural de las cosas nos descubreix lo que era, lo que havia d' ésser la nostra raça catalana.

Nascuda la nostra civilisació, nodrida y desenrot-

llada baix la influència de la Iglesia, que conté en sa essencia tots los elements de vida per lo mateix que es la representació viva y com la encarnació en lo mon d' Aquell que es la veritat y la vida; era natural que participés del seu esperit y que estés informada per la veritat y la virtut, donantne hermosas y gallardas mostrars en totas las manifestacions del orde individual, domèstich y social. Per axó veyém que era cristiana la filosofia dels nostres filosofhs, cristiana la inspiració dels nostres poetas y literats, cristiá 'l criteri dels fills del poble, cristiá y fins teològich lo seu llenguatge.

Si parém l' atenció en la sua vida domèstica, trobaram que las familias catalanas eran verdaders exemplars de virtut. Santificada la unió conjugal ab aquell Sagrament gran del qual diu Sant Pau que significa la unió de Crist ab la Iglesia, era cada una de las nostras familias una hermosa imatge de la Iglesia de Crist, en la qual se vivia una vida verament patriarcal. L' autoritat dels pares era respectada y estimada com la llegítima representació de l' Autoritat del mateix Deu; brotantne del cor d' ells benéficas corrents d' amor, que, saturant de suavitat y de goig la vida dels fills, retornavan y refluïant novament en los cors dels pares, per sortirne després mes abundosas y ferventas, fins á unir íntimament los enteniments y voluntats de tota la familia per lo vincle sobrenatural del amor del mateix Deu: *ut sint unum sicut et nos*.

(Acabaré).

ROSER DE TOT L' ANY

DIETARI DE PENSAMENTS RELIGIOSOS

MES DE JULIOL

DIA 16.

LO TRIOMF DE LA SANTA CREU

Sanguis ejus super nos.

I.

*Sanch de Jesús, des de la creu,
sanch de Jesús, plovéu, plovéu.*

Des que no copsa exa rosada
tota la terra es assecada,
lo cor humá s' empedreheix,
l' enteniment se enterboleix.
¡Ay! de elegit perden la fxa,
cap á la bestia l' ángel baxal

*Sanch de Jesús, des de la Creu,
sanch de Jesús, plovéu, plovéu.*

II.

Plovéu damunt de qui us adora,
plovéu damunt de qui us anyora;

sobre l'ingrat que us desconeix,
sobre 'l dolent que us aborreix;
sobre 'ls vassalls y sobre 'ls nobles
sobre les llars y sobre 'ls pobles.

*Sanch de Jesús, des de la creu,
sanch de Jesús, plovéu, plovéu.*

DIA 17.

Ad vespertum fletus.

Los astres viuen de llum,
lo lliu viu de rosada,
mon pit vivia d'amor
y avuy se mor d'anyorança.

DIA 18.

Ad matutinum letitia.

Salm. xxix.-6

Ja tornáu ser mon amich,
Jesús de l'ànima mia,
dels amors lo mes bonich,
dels cors lo de mes valla.

DIA 19.

SANT VICENS DE PAUL

Cant del orfe

I.

Pare nostre qui estau en lo Cel,
quan en terra mon pare 's moria,
vaig girarme al altar de Maria,
com se gira la barca al estel.

¿Donchs ahont anirían mos passos?
¿cap ahont volaria 'l meu cor?
Vos vaig veure, oh Jesús, en sos brassos,
y axis us deyan ma veu y mon plor:

II.

Pare nostre qui estau en lo cel,
des que pares no tinch en la terra,
lo meu braç al vostre s'aferra,
com l'abella á la bresca de mel.

Des de avuy ja tindré qui m'ampare,
ja no trobo lo viure tan trist,
ja en Vos tinch, oh Maria, una mare,
y de pare 'm farà Jesucrist.

DIA 20.

Una creu m'ha regalada,
á la seva afaysonada,
mon Aymador,
es de fusta mal-tallada,
més axis que la he abraçada
se 'm torná d'or.

DIA 21.

PENSAMENTS

Vull sembrar bons pensaments
á falta de bonas obres,
del desterro d'aquest mon
en las vías pedregoses.

Mes ja que 'ls del meu jardí
no tenen color ni aromes,
bon Jesús, prenén los meus
y daume, si us plau, los vostres.

DIA 22.

MES PENSAMENTS

Repleatur os meum laude, ut
cantem gloriam tuam tota die.
Salm. lxx.-8.

Los pensaments que tinguí
cap á Vos han pres volada,
del primer del dematí
al últim de la vesprada.

Vostres serán los vinents,
vostra ma ànima sencera,
culliu ab mos pensaments
la planta pensamentera.

JACINTO VERDAGUER, PERE.

LA UNA PER L'ALTRA

(RONDALLA POPULAR).

Era un casal d'un quart lluny de vila, ahont hi vivia una familia de bons compàrets: l'heréu y la jova, y la mare y la sogra: duas vellas aquestas, santas donas presas d'una á una, però fetas uns diables quan estavan plegadas.

Vellas al darrer camí, encara tenian humor pera esbatussarse y portar la guerra al casal que sense ellas hauria estat una bassa d'oli. La mare del heréu may anomenava á la mare de la jova ab lo seu verdader nom, sinó ab lo de la *sobrevinguda*; aquesta per sa banda, solia anomenarla *aquella*. En una paraula, que 's portavan lley.

S' esdevingué que la *sobrevinguda*, morí.

—Ja era hora! Li escapá de dir á n' *aquella*, sense fer esment de que li duya tres ó quatre anys de ventatja.

La brega que movían las duas vellas constantment; la avançada etat d'una y altra,—portavan las vuyt creus á sobre y alguna cosa mes;—la xacras y 'ls consegüents gemechs, tot plegat feu que la mort de la vella no fos molt plorada. Un mosso aná á avisar á la parroquia y de passada portá un cordill ab la mida justa de la caxa pera que la enllestís lo Fusteret com mes aviat millor.

Y de bon matí las campanas de la vila assenyalavan ab nou batalladas primeras, que havia finat aquella nit una cristiana y tot seguit las campanas grossas ab las xicas de concert pregonavan que la finada era major d'etat y casada per mes senyas; al mateix temps lo Fusteret cercava la mes dolenta fusta de pí que tenia al magatzem pera fer una caxa de set palms y tres dits que havia d'anar forrada de cotó negre ab betas blancas formant creus.

A la casa, un cop amortallada l'avia, dexaren encesa una xinxeta dintre un got de vidre y las feynas dels altres dias no anaren endarrera: lo bestiar menjá á la hora, los mossos sortiren á punta de dia ab algún recapte pera las nou horas, la jova se ficá á la cuyna després d'endregar un xich la entrada, que prou feyna tenia de preparar el dinar pe 'ls hòmens, y la seva sogra s'assegué en lo mateix resses de sempre ab lo torn, y filá com si no hi hagués novetat á casa.

A mitjdia arribaren los mesaders y 's diná ab gana; si algú pensá ab la morta fou prou piadós y sobre tot caritatiu pera no dirne res als demés; si hi havia alguna pena era á fé ben dissimulada.

En ben dinat, la jova sortí fins als corrals pera arreglar la virám; l'heréu se posá á la entrada á arreglar los arganells de la somera y l'ávia, com de costúm, se n'aná á trencar el son á la seva cambra: ab una horeta no mes d'estar tirada sobre 'l llit sense treures res de sobre, ja 'n tenia prou.

Mentres tant á la cambra del costat lluytavan duas clarors, esmortuida la una, viva y patent l'altra, per sobre 'l rostre de cera verge de la morta y un suau oreig jugava ab la cortina de la finestra oberta de bat á bat, y sos plechs posats en moviment feyan ballar sombras fantásticas pe 'l voltant del llit de posts y banchs.

Arribá lo fadri del Fusteret ab lo cabac de las eynas á la má y al seu darrera l'aprenent ab la caxa negra al cap. Venian per encaxar á la difunta.

L'heréu, sense moures de la banca ab que seya, los hi digué:

—Avant minyons. A la cambra del replá la trobaréu.

—Está molt bé, feu lo fadri.

—Si conexéu m'alçaria...

—No cal, no cal; respongueren los fusters des de 'l peu de la escala.

Y pujaren fins al replá, entraren en la cambra, dexaren la caxa á la espona del llit, y un cop destapada, lo un als peus y l'altre al capçal agafaren á la vella que encara era calenta, y la ficaren ab bastant cuydado per axó, dins de la caxa.

L'aprenent s'havia posat als peus del llit y al agafar los de la difunta havia sentit un extremiment extrany, era 'l primer cop que feya aquella feyna... era jovenet... Pe 'l magí li passá una idea de xicot: los morts s'alçan drets si se 'ls hi estira lo dit gros del peu. No ho havia sentit á dir pocas vegadas! Y si algun cop lo mort ressucités y no 's dexes encaxar? Sols lo pensarhi l'esborronava. Pera enllestir agafá la tapa de la caxa pera allargarla al fadri.

Mes, de sopte, s'alçá la difunta ab cara esparverada y ab ulls d'óliba. L'aprenent dexá anar á terra lo que tenia á las mans y ab tres salts fou al carrer cridant, fora de seny: «es viva, es viva». Lo fadri,

anch que mes experimentat, fugí també ab lo rostre trasmudat.

Als crits acudiren los de la casa no entenent lo que havia passat, perque los fusters miravan ab terror á l'avia que baxava la escala apuntantse ab la barana.

Pocas explicacions bastaren pera compéndreho tot: los fusters s'havian errat de cambra.

Tots rigueren del fet: tots, menys *aquella* que rebé un sust de mort al despertar-se dins de la caxa apunt de clavar, y murmurava malhumorada:

—Fins després de morta y tot havia de donarme aquest trastorn la *sobrevinguda*.

Y *aquella* no 'n feu pochs ni gayres d'anys ancara després de *aquella* feta.

SEBASTIÀ FARNÉS.

BLANCAFLOR Ó LA TORNADA DEL MARIT ⁽¹⁾

Al mirador del castell
Blancaflor está asseguda,
ab una pinteta d'or
sos cabells pentina y núa,
Gira 'ls uys devés el cel,
no veu estrella nenguna;
los gira devés la mar,
ja veu traspuntar la lluna;
les veles veu arriar
d'una nau que n'es venguda;
mira devés el camí
y veu molta gent que hi puja,
veu venir un cavaller
que va á cavall d'una mula,
sellá y brida ne son d'or,
y també les ferradures;
un gran acompanyament
de senyors darrera duya.
De tan alluny que la veu,
lo cavaller la saluda...

—Cavaller, bon cavaller,
si veniu de part de França,
¿havéu vist al meu senyor
á qui Deu guart de desgracia?
—Jo 'l som vist y conegut
y ab ell tench forta amistança;
som dinat ans de venir
molts de dies á sa taula.
Ara ja deu ser casat,
que 'l rey li dona una infanta.

—Ben haja ell qui la manten,
mal haja qui lay ha dada.
Set anys ha que jo l'esper
com á dona ben casada,
set altres l'esperaré
com una viudeta honrada;
si no vé dins aquest temps

(1) Del *Romancer popular de la terra catalana*, que acaba de publicar D. Marián Aguiló y Fuster.

seré monja velnegrada,
me tancaré en el convent,
el convent de Santa Clara.

—Senyora, si fos de vos
no voldria estar tancada;
vostre marit pot venir
l'estona mes impensada.

¿Que fariau, dama, vos,
si davant lo vesseu ara?

—Faria 'ls rosers florir
y les poncelles badarse.

—Senyora, idó ja podéu,
que davant lo teniu ara.

Se daren tan fort abraç
que d'alegría ploravan.

Se gira deçá y dallá,
els rosers aponcellavan.

LOS LLIMAHS BABAYUTS

Las festas d'inauguració de Ripoll, manifestació dels sentiments patriòtics y cristians de Catalunya, han sigut hermosas als ulls de nostre poble. En son conjunt han rumbejat, y lluhexen y lluhirán en nostra memoria, com un pomell de flors badadas en la falda del Pirineu, devallament de nostres rius y bressol de la Patria. Ab sas coloraynas y perfums han alegrat y embaumat el cor dels fills de la terra que esperan per ella temps millors.

Peró las expressions genuinas de nostre poble no semblarian de prou autenticitat si hi fallés un reneuet de nostres bons *germans* d'Ebro enllá. El ram no resultaria prou digne de la nostra pátria oprimida, si no s'hi veyá enfilantse pe 'ls tronchs, estirat el coll per tacar las flors bonicoyas, al llimach asquerós.

El llimach babayut ha sigut ara *El Imparcial*. *El Imparcial* s'ha enterat (un xich á la castellana, ó digali á la mentidera), de las festas de Ripoll, y tras, tras, s'ha arrapinyat al pomell y ha dextat anar la babayada. Si no que, errada la puntería, li ha cáygut á sobre y s'ha quedat cobert d'escata llapissosa.

Y axó que apuntava alt. Nada menos que volia agafar al Bisbe Morgades y engrillonarlo, ¡Beneyt! si s'creu l'*Imparcial* que 'l bisbe Morgades es estimat dels catalans com un Ministre afamat d'empleos, que quan no té credencial per donar li escupen á la cara. Entre nosaltres no s'estilan aquestas *hidalguías*. A veure com els senyors del *Imparcial* li tocan un fil de la roba al nostre bisbe estimat.

Y axó que no es el nostre Papa. Perque 'ls catalanistas no conexen mes Papa que 'l Papa de Roma y á alguns papa-moscas, com l'*Imparcial*, per exemple.

Vaja una gent aquesta. Després d'haverse engolit la sanch de las regions, després d'havérlashi robat sas lleys, sas costums, sas tradicions y llibertats, ara s'volén dedicar á veure si s'poden empassar l'honor del seus fills predilectes.

Vagen mentint, vagen calumniant, vagen fent l'entés als governants tolerats y 'l sort al poble que 's comença á remoure. Endavant y fora: per ells farán. També s'arriba á acabar la paciència dels pobles.

MOVIMENT REGIONALISTA

Los folk-loristas están d'enhorabona: l'arbre ufanos de nostra literatura s'ha enriquit ab un nou tany que sens dupte será dels mes fecons y preuats d'enguany. D. Marian Aguiló y Fuster, lo venerable mestre del renaxement catalá, ha publicat, bellament estampat, lo primer volúm del cobejat *Romancer popular de la terra catalana*. Aquest tomo conté las cançons feudals cavallerescas, y está dadicat á S. M. la Reyna Regent d'Espanya, Dona María Cristina d'Habsburg-Lorena de Borbon, Comtessa de Barcelona, ab las següents sentidas frases: «Permetáu Senyora, que axí com vos anareu á Montserrat á dur á la Moreneta la flor simbólica d'aquella gloriosa festa (la dels Jochs Florals), vos oferesca, com á humil recort d'aytal diada, aquesta toya d'unes flors que no s'marceyen. Son cullides en les eroles de la poesia tradicional de cascuna de les encontrades y de les ylles que 's veuen del cim de la montanya santa, cor y homenatge del territori catalanesch; á fi de que totas sas afraus contribuesquen á agrahirvos l'alta mercé que dispensareu al desvalgut idioma matern, que al caliu de la Patria, de la *Fé* y de l'*Amor* ha recobrat, per un voler de Deu, sa poderosa saba per reverdir debellnou ab mes ufana.»

«Dignéuvos, donchs, Senyora, admetre com ofrena popular est llibre, corona de perpetuines per la tomba del anyorat Rey, qui 'l feu estampar. ¡Tantdebó vostre fill august hi conega, quan hora 'n sia, la vitalitat d'esta llengua milenaria, que se gloriejan d'enrahonar milions de sos regnicols, per concedirli la valença que li pertoca!»

Acompanyan á aquesta edició un prólech del còlector y notas abundants

En la secció corresponent donám á aflayar una bella mostra de la poesia popular que enclou la obra que 'ns ocupa.

Regraciám al Sr. Aguiló l'exemplar que 'ns ha enviat y fem vots pera que no s'estronque la publicació de tan important obra.

Traduhim de *La Unión Vasco Navarra*, de Bilbao:

«Agitació en Galicia.—Sens dinamita, sens Ravachol, sens medis violents, los corunyesos han implantat l'anarquia y están donant un exemple de que s'pot viure sens govern.

La ciutat de la Corunya continua sens Ajuntament ni comissió provincial; los organismes oficials allí no

existexen y, no obstant, subsisteix l' orde pot ser mes ferm que ho estaria en lo cas contrari.

El governador pert lo temps volent organisar un Ajuntament y una comissió provincial, puix no troba personas que accepten la invitació.

A la Casa de la Ciutat no hi concorregué cap de las que 'l governador havia citat: los diputats provincials, des de 'l president inclusiu, se troban malalts, de modo que 'l representant del govern s' ha fet càrrech de la ordenació de pagos.

Com es de costúm, ja començan los periodistas á pagar los plats trencats.

Han sigut empresonats lo Sr. Brañas director d' *El Anunciador* y 'l redactor d' *El Telegrama*, haventse negat lo jutge á admétrels fiança.

La Junta de Defensa 's val de tots los medis que troba en son favor. Lo nou jutge especial, Sr. Cónsul, magistrat, será recusat sinó reforma 'ls autos de processament, presó y fiança dictats pe 'l jutge anterior.

Per aquest camí arribará un moment que ni tan sols será possible que en la Corunya funcionen los tribunals de justicia.

Los elements regionalistas continúan amparant la resistencia de la Corunya. En Mondoñedo y Monforte, ciutats cap de partit judicial en la provincia de Lugo, s' han constituit juntas de defensa.»

Reproduhim ab gust, de nostre company d' Olot, *L' Oloti*:

«La comissió del Centre Catalanista de nostra vila que passá á Ripoll en representació de la societat, sorpresa per l' entusiasme que com un contagi s' apoderava de tots los assistents á tan hermosa festa, decidi presentarse al senyor Bisbe de Vich y oferirli en nom de dit Centre la construcció de la urna de pedra definitiva que deu guardar los restos del Comte Tallaferro de Besalú.

Axis ho feren, y visiblement commogut lo senyor Bisbe acceptá ab admirables paraulas d' agraïment nostra humil ofrena y tinguent frases de gran simpatía per la comarca de Olot que encara que no pertany á sa diócessis, té per ella una especial predilecció.

De tornada, se convocá la Junta del Centre per donar compte de lo que la comissió de Ripoll baix sa responsabilitat havia fet, lo qual fou aprovat ab entusiasme per los companys. Acte seguit quedá nombrada una comissió pera córrer ab los detalls de la execució. Posteriorment alguns vehins de Besalú han sollicitat formar part d' aquesta comissió, alegant que no volen que aquella vila quede enrera tractantse de rendir aquest darrer tribut á la memoria de son senyor natural, d' aquell que los hi feu dó del tresor immens de que encar avuy disfrutan, ó sia 'l *Lignum Crucis* que lo dit comte Tallaferro portá de Roma.

Se tractava en son principi de fer una urna modes-

ta, però vist l' entusiasme ab que ha sigut acullida la idea, se pensa en fer cosa de major volada. Se tracta de que la obra sia genuïnament olotina deguda á artistes olotins y ab elements y materials del pays.

En l' acte de la colocació de las venerables cendras s' hi enterrará un pergami ab los noms de tots los que haurán contribuït á construir ó costejar la obra.»

La Cigala de Or, corresponent al primer del corrent, en un article de fondo titolat *Montpeller, Tolosa y Barcelona*, parla de las societats corals establertes en las capitals del Baix y Alt Llengadoc, Montpeller y Tolosa, y del concurs que pe 'l mes de maig del any que vé se celebrarà en la patria del Rey En Jaume, ahont hi concorrerán los *Cantaires* del Clapás los *Grils* de Tolosa y diferents altres societats de las escoles lauraguesa y mondina.

La Cigala d' Or, afegeix; «Se diu que hi vindrá també l' *Orfeo Catalá* de Barcelona, que té lo mateix objecte patriòtic que los *Cantaires* del Clapás y 'ls *Grils* de Tolosa...»

«¡Ah! Sí 'ls cantayres barcelonins venen á Montpeller quina bona ocasió de manifestar per Catalunya y 'l Llengadoc, las duas provincias germanas, que sa antiga amistat, baix l' alé del Felibrige, está á punt de rebrotar ab una força enterament nova!»

Nostre benvolgut company de Montpeller demostra las corrents de simpatía existents entre 'l Llengadoc y Catalunya, copiant alguns retalls de nostre setmanari, especialment en l' article «*Doble tendencia*» que publicarem en lo nombre 25, corresponent al 18 de juny.

Molt nos compláu coincidir ab nostre company montpellerí en punt tan delicat com es lo precisar la vía que ha d' emprendre lo regionalisme militant. Axó prova una vegada mes que 'l moviment regionalista, que alguns volgueren veure aïslat en alguna població de Catalunya, es, al contrari, expansiu per sa mateixa naturalesa, ab marcada tendencia á refer las grans unitats naturals ó étnicas, destruidas per las artificials unitats que constituï la força bruta.

La Unió Catalanista, acaba de publicar los acorts presos per la segona Assambla de Delegats celebrada á Reus, los dias 28 y 29 de maig darrer, sobre 'ls medis pera aconseguir l' aplicació parcial y immediata de las bases adoptadas á Manresa, y 'ls medis pera aconseguir l' aplicació total de las mateixas.

LO REGIONALISME EN LA PREMSA

COSAS ASSENYALADAS

—LA ILUSTRACIÓ CATALANA. Barcelona, 30 de juny:
La Tradició romana en la Basilica de Santa Maria de

Ripoll, per Joseph Puig y Cadafalch. Acompanyan aquest nombre de *La Il·lustració* importants gravats, representant la vista general de la població de Ripoll, del temple de Santa Maria, abans y després de la restauració, y varias mostrats dels capitells dels claustres.

—SETMANARI CATALÀ. Manresa, 6 de juliol: *Los Furs*. Article traduït de *La Unión Vasco-Navarra*. —13 de juliol: *La causa gallega*, per Pere Muntanyola.

—LA REGIÓN CÁNTABRA. Santander, 8 de juliol. *Narcis d'Oller*, per Z. Article plé de bon afecte y admiració per nostre novel·lista.

—LO SOMATENT. Reus, 9 de juliol: *El Regionalismo*, II, d'una tanda d'articles en que s'critica la obra que ab aquest titol publicà lo Sr. Vera, per Norbert Font y Sagué. —14 de juliol: *Lo Monastir de Ripoll y 'l Renaxement Català*, per J. Franquesa y Gomis.

—LO CATALANISTA. Sabadell, 9 de juliol: *Regionalisme*, II; per Joan J. Permanyer.

—L' OLOTÍ. Olot, 9 de juliol: *Regionalisme*, I, per Joan J. Permanyer.

—LA COMARCA DEL NOYA. Sant Sadurní de Noya, 9 de juliol: *Lo Monastir de Ripoll y 'l Renaxement Català*, per J. Franquesa y Gomis.

—EL VENDRELLENSE. Vendrell, 9 de juliol: *Després de Ripoll*, Poblet, per Bruniquer.

—LA RENAIXENSA. Barcelona, 15 de juliol: *Regionalisme* IV, per Joan J. Permanyer.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Nostre bonvolgut amic y col·laborador de *La Veu de Catalunya*, Mossen Antoni Vila, acaba d'obtenir la llicenciatura en teologia en lo Seminari de Valencia. Sia la enhorabona.

Diumenge, á las 10 del matí, se celebrá á Cervera, un *meeting* convocat pe 'ls culliters d'aquell districte vinícola, pera protestar contra 'l decret que impossibilita la destilació vínica y contra 'l projecte á tenor del qual s'imposará al ví un dret de 5 céntims per litre. La reunió fou á la plaça major que estava plena de gom á gom, notantshi la presencia de representacions y comissions dels diferents pobles que forman aquell partit.

Per mes que l'Ajuntament s'associá al acte y 'ls oradors havían de parlar des de 'ls balcons de casa la Ciutat, havent donat l'Alcalde, Sr. Franquesa, totas las seguretats de que l'orde no s'pertorbaria, lo governador de Lleyda feu un punt dels seus, enviantshi algunas parellas de la guardia civil, que hi foren del tot inútils.

Lo Sr. Regolá llegí un discurs imprés, obra del President de la Comissió organitzadora, D. Pere Ignés, conciensut treball en que s'fá la historia dels desenyanys que ha proporcionat al pays l'actual ministre de Hisenda, Sr. Gamazo,

Lo discurs del Sr. Ignés acabá ab aquestas paraulas: «Pagesos, som la soberania nacional que crida: cástich als falsificadors: igualtat pera 'ls productes nacionals: revocació del decret sobre alcohol: que 's retire l'article 40 del projecte de pressupòsits: abaix los consums: cumplescas la voluntat nacional.»

Parlá tot seguit lo Sr. Laporta, candidat per aquell districte en las darreras eleccions de diputats á Corts, proposat pe 'l partit federalista; y naturalment, feu propaganda federal, fent ressaltar la importancia que tenen manifestacions populars, com la que s'estava celebrant, quan las presideix l'esperit regionalista y las mou la solidaritat que deu regnar entre 'ls naturals de cada regió.

Algun periódich, polítich á la madrilenya, se quexa de que'l *meetin* de Cervera haja tingut color regionalista, y 'n dona la culpa al senyor Laporta. Nosaltres creyém que totas aquestas reunions, si son verament populars, no poden dexar d'ésser regionalistas: á Vallmoll, á Riudoms, á Tarragona, y á tants y tants pobles ahont s'han reunit los vinicultors pera la defensa de sos interessos, no hem vist que hi assistís lo Sr. Laporta ni cap federalista caracterisat, y no obstant, la nota regionalista hi ha predominat: es que 'ls únichs que no la senten son aquells als qui va bé l'actual sistema polítich económic que 'ns deshonra y empobreix.

Llegím en nostre colega d'Olot, *L' Olotí*:

«A Ripoll se produhí un lamentable accident ocasionat per l'ignorancia dels efectes d'la electricitat. Una lámpara eléctrica se despreguá del pal y un subjecte al véurela cremar, cregué ignocentment que podria apagarla ab lo peu. La sacudida que rebé fou terrible sent llançat á alguna distancia. Fou recullit y portat en mal estat á son domicili ignorant á horas d'ara si tingué pitjors consecuencias l'accident.»

S'ha publicat lo drama en tres actes original del distingit catalanista, D. Joaquim Riera y Bertrán, titolat *Lo nivol negre*.

Sia enhorabona y grans mercés del obsequi.

Enguany, ab motiu de las festas de Sant Miquel dels Sants á Vich, s'ha colocat en la galeria de vigatans ilustres, lo retrato del jesuita P. Lluçia Gallissá, que es lo quart en dita galeria.

Presidí l'acte solemne l'Excm. é Ilm. Sr. Bisbe de la diócesis qui l'obrí en català. Lo retrato es degut al pintor Sr. Puig, y la biografia que s'llegí, de la qual se'n fan grans elogis, es deguda al Dr. D. Joseph Galobardes, Pbre. catedràtic d'aquell seminari, qui rebé molts felicitacions de part de la lluhida y nombrosa concurrencia que omplía la sala de Sant Domingo, ahont se celebrá aquella sessió.